

RAIMON PANIKKAR

“LA NATURA ÉS DIVINA”

■ La plenitud d'una vida de recerca que depassa les nou dècades, un entorn natural que atrapa i corprèn, una casa on hi regna el silenci, i un milió de llibres que n'omplen les parets. Aquest és el món de Raimon Panikkar, un món al qual es confessa viure-hi feliç i en pau. A ell hem estat convidats per parlar de natura, de religió, de la relació d'una i altra i, enmig de tot, o, millor, com a part d'aquest tot, de l'home, amb una persona sens dubte singular a la qual etiquetar com a filòsof, teòleg, científic o escriptor, seria renunciar a una part de la veritat.

“Opera Omnia Raimon Panikkar”, més de trenta volums per explicar els vostres pensaments... És que són molts anys de pensar i escriure. Vaig començar a fer-ho des de molt jovenet, i fins ara.

I amb quina finalitat heu abordat aquesta magna obra? Amb la d'aclarir les meves idees. L'home està fet de paraules i escriure satisfà la meva necessitat de clarificació. I si pot servir-li a algú, n'estaré molt content. Però jo no predico. Ja n'estem tips de prediques!

La natura és fil conductor del missatge de moltes religions, i en canvi això no ha servit per preservar-la... Perquè la crisi actual, és crisi de religions. Aquest és el greu problema. La religió ha perdut la força, s'ha desprestigiada per la seva pròpia culpa. Ha abusat del seu poder i això no dóna bons resultats. Ha cregut que tenia influència. Ho dic jo mateix que sóc religiós i sacerdot, i puc fer-ho perquè ho sóc de vocació, no de professió. No tinc cap sou jo, a mi no em paga ni el Vaticà ni ningú.

Tinc entès que sou cristià i alhora budista, la qual cosa pot semblar una contradicció. No diré que sóc budista o que no ho sóc, però... qui ens ha dit que el budisme és incompatible amb la fe cristiana?

El cristianisme, ens ho ha dit. No! Ens ho han dit els seus falsos representants, perquè els ha convingut o pels motius que sigui. El cristianisme ha fracassat perquè ha traït el seu missatge. Per sort s'està reaccionant, s'adonen que no poden continuar pel camí que han trepitjat fins ara. A la Guità hi ha un text fantàstic que diu: “Nas karmia karma”, fes les coses sense mirar-ne els fruits, simplement perquè és el que s'ha de fer. Hem d'aprendre moltes coses de les altres religions.

El que passa és que les desconeixem, o en coneixem parts que ens confonen. Perquè el que arriba està a vegades prostituit. Hem de seguir cercant la veritat.

Però, què és la veritat? Te'n diré una definició fenomenològica que fins ara ningú m'ha contradit: la veritat és el que es busca. Això no vol dir que sigui necessàriament el que es troba. Fixa't que ningú no busca la mentida. I el nostre instint sap si el que trobem és o no autèntic, no el podem enganyar.

L'heu trobada en el vostre llarg camí? L'he anat trobant. Però et repeteixo la frase: la veritat és el que es busca. No val voler resultats fixos, la veritat ja feta. Per tant, hem de continuar cercant sempre, aquest és el camí. Dóna una pau immensa. Jo em podria morir demà i estic tranquil·líssim. No em fa por.

"Si l'home lluita contra la terra, l'home perd. La terra és més forta. Això hauria de bastar per guardar-li més respecte"

"La crisi actual és crisi de religions. La religió ha perdut la força, s'ha desprestigiada per la seva pròpia culpa"

"Hi ha molta gent santa al món, que va contracorrent i no es deixa enganyar. El bé és silenciós... però molt poderós"

I la natura, què significa per vós? Segurament no heu escollit en va viure en un entorn tant rotund com aquest... La natura és divina. I a qui no li agradi que ho deixi. Mira, he inventat un terme: l'ecosofia, que és la 'sagesa' de la terra mateixa. La seva envers nosaltres, i no a l'inrevés. Això implica que l'hem d'escoltar més, cosa que no fem. Anem a la nostra i la tractem de mala manera. I està fent els darrers senyals per cridar la nostra atenció.

Voleu dir que a la natura hi veieu la mà de Déu, o que és Déu mateix? Vull dir justament el que he dit: divina. Déu en sí mateix. No cal buscar en cap lloc amagat aquest Déu del que tots volem proves. Només cal obrir els ulls. El que passa és que s'ha de tenir la consciència clara i neta per poder-lo veure. I si un creu que ha perdut el fil, adonar-se'n ja és un gran pas per recuperar-lo.

Sóu un home religiós. Déu ens hi pot donar un cop de mà, o ens deixarà al nostre 'libre albedrió'? "Si no us agrada el que hi ha, no ho feu", ens diu. Déu prefereix la llibertat. El gran bé de l'home, el major do que li atorga, és aquest, i no li treurà. Ara mateix la terra s'està queixant molt. Però la menyspreem.

Som naturals i no ho recordem. Tant ho som que sense ella no serem res. Perquè en la lluita de l'home contra la terra, l'home podrà. La terra és més forta. Això sol hauria de caldre per guardar-li més respecte. Hem arribat a l'últimàtum, i qui no ho veu n'és responsable.

Com podríem retrobar-nos? Cercar és el gran pas, recorda el que he dit abans. Interioritzem una mica més. Per altra part no dic res de nou, ja està escrit des de Plató. L'última línia de la seva darrera carta deia: "Sigueu tu mateix".

I els nostres vincles amb la terra? Els recuperarem si actuem en pau amb pròpia consciència i amb el que ens envolta. Ens hem cregut tant que som superiors, que no l'escoltem. Respecte i atenció són les paraules clau. Interpretar els signes i fer-ne cas.

Un dia us vaig sentir dir que ens ha perdut la pressa. I tant! Ho volem accelerar tot i no es pot. Un dels meus llibres es diu «El ritme de l'ésser». Les coses es van fent en el seu moment i amb les seves lleis intrínseques, que potser desconexim però de les que sentim el pes. Hauríem d'obrar més per inspiració.

I som egoïstes... Pensem massa en nosaltres mateixos. Ens hem d'adonar que no hi ha responsabilitats individuals, que tots els pecats són col·lectius. També ens ha perdut la superficialitat, que és l'epidèmia més gran dels nostres dies.

Aquest discurs és difícil d'aplicar perquè va contra els actuals plantejaments socials de viure. Completament d'acord. Però no

hi ha futur, no ens en sortirem si no canviem les coses. En aquesta taula rebo moltes confidències, i t'asseguro que hi ha una consciència general de que això no va bé. El que passa és que falta coratge per fer canvis radicals. I tal com estan les coses, el període de les reformes ha passat: cal una transformació total. Valor. **Difícil, i a més som pocs els que hi creiem...** Sí, però adonar-se'n és ja un gran pas endavant. El meu pare deia: "Fortuna favet fortibus", que vol dir que la fortuna afavoreix els valents. Ells hi sortiran guanyant. L'equivocació és pensar que la majoria mana. Les minories són les que tenen l'última paraula, i la majoria obeeix.

Diuen que cal ser positiu per atreure coses positives. I jo sóc optimista! Crec que pitjor no es pot anar. I que la natura guanyarà. Hi ha molta gent santa al món, gent que va contracorrent, que no es deixa enganyar. El que passa és que el bé no fa soroll i el soroll no fa bé. El bé és silenciós, però molt poderós ♦

"He inventat un terme: l'ecosofia, que és la 'sagesa' de la terra mateixa. La seva envers nosaltres, i no a l'inrevés"